КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 64 (4780).

31 МАРТ ШАНБА 1973 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Ҳам пахта, ҳам дон

Янгийўл районидаги «Янги обод» совхози меҳнаткашлари пахтачилик билан бирга дон экинларини ривожлантириш учун ҳам курашаяптилар.

Ғаллакорлар 380 гектар майдонга кузги буғдой, 170 гектар майдонга кузги арпа экишганди. Намгарчилик яхши бўлгани, уруғ вақтида экилгани туфайли яхши ривожланяпти. Ғаллакорлар 156 гектар майдонга баҳорги дон сепдилар.

Шундай қилиб, совхоз ғаллакорлари беш йилликнинг учинчи йилида 700 гектар майдондаги дон экинларидан мўл ҳосил олиш учун астойдил меҳнат қилишаётир. Дала ишларида Эргаш Бойматов, Тўйчи Бакиров каби тажрибали механизаторлар, айниқса жонбозлик кўрсатишяпти.

— Бу йил маккажўхори дони ҳосилини 40 центнерга етказиш учун курашамиз,— дейди ғалла бригадири А. Нурматов.— Хўжаликда пахтачилик йил сайин ривожланиб боряпти. Бу йил совхоз пахтакорлари 560 гектар майдонга чигит экишни планлаштиришган. Мавжуд майдонлар текислаб қўйилди. Ариқ-зовурларни тозалаш ишлари ҳам тугалланди. 16 та ҳайдов ва чопиқ трактори, 6 та сеялка, борона, чизел чигит экишга пухта ҳозирланди. Жонкуяр, фидокор ғаллакорлар ва пахтакорлар бу йил ҳам ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

Т. ТЎҚЛИБОЕВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли корхоналарнинг коллективлари тўққизинчи беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йиллини муддатидан олдин бажариш учун мусобақалашиб, маҳсулотни реализация қилиш биринчи квартал планини муддатидан аввал, 27 мартда бажардилар. Министрликка қарашли корхоналар март ойининг қолган кунларида қўшимча суратда икки миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулотни реализация қилади. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини пасайтириш ҳисобига пландан ташқари 300 минг сўм фойда олиш кўзда тутилади.

„ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК" КУНДАЛИГИ

«Тошкенткабель» штабида корхона директори Х. Р. Алимов бошчилигида тузилган штаб «Қизил шанбалик»ка тайёргарлик кўрмоқда. Коллективнинг 21 апрель кунида энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш тўғрисидаги мажбуриятини амалга ошириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Шу куни юз мингдаб сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Бунинг анча қисми тежаб қолинган материаллар ҳисобига чиқарилади. Халқ истеъмол моллари цехи ходимлари шу куни ўн минглаб сўмликдан кўпроқ электр шнурлари, кийим-кечак ва рўзғор корзиналари, пластмассадан ишланган чанг тозалагич ва бошқа буюмлар ишлаб чиқарадилар.

(ЎзТАГ).

● АБДУҒАНИ ЮСУПОВ Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг илғор чўпонларидан. Унинг отарида 465 бош совлиқ бор. У қишда қўйларни яхши парвариш қилди. Шу туфайли унинг отарида қўзилатиш кампанияси муваффақиятли ўтмоқда. Ҳозиргача у ҳар юз бош совлиқдан 114 бошдан қўзи олди. Суратда: (чапдан) чўпон А. Юсупов ферма мудири Валентин Дё билан янги туғилган қўзини кўздан кечирмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ЮКСАК МАРРАЛАР УЧУН

Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида ҳар гектар пахта майдонидан 35,5 центнердан «оқ олтин» кўтаришга аҳд қилган «Ленинобод» колхозининг азаматлари шу кунларда чигит экишга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдилар. Дала ишларини ўз муддатида сифатли бажариш бу колхоз аъзолари учун одат бўлиб қолган. Ўтган йили ҳар гектар ердан 34,5 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 4,5 минг тоннадан ортиқ пахта етказиб берилди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати коммунист Пўлат Тошхўжаев, Меҳнат Қизил Байроқ орденли бригадирлардан Таласбой Ғазатов, Болахоним Назазова, Бўрибой Алибоев ва Собир Ширинов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда пахта ҳосилдорлиги 37—40 центнерга етди.

Ҳозир колхозда 28 та сеялка, 4 та ер текислагич мола, 33 та культиватор, 100 комплект борона, 16 та ҳайдов ва 38 та чопиқ тракторлари кўклам экиш кампаниясини қисқа муддатда ва сифатли ўтказиш учун тахт қилиб қўйилди. Ҳ. Эргашев, К. Мамедов, А. Нозимов, А. Алибоев, Т. Умаралиев ва бошқа механизаторлар март ойининг охирларидан экишни бошлашни мўлжаллаб турибдилар.

Хўжаликда етакчи тармоқ пахтачиликдан ташқари чорвачилик ҳам яхши ривожланаётир. Гулрум Турғунбоева, Люда Муравлева каби пешқадам сут соғувчилар бу йил ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутни 2500 килограммга етказиш мажбуриятини олдилар.

Шунингдек сабзавот, картошка, полиз экинлари ва шолидан ҳам йил сайин юқори ҳосил олиб келинмоқда. Буларнинг натижасида колхознинг умумий даромади ўтган йили 5,5 миллион сўмдан ошиб кетди. Ҳар бир колхозчининг ўртача ойлик иш ҳақи 197 сўмга, механизаторларники эса 213—296 сўмга тўғри келди.

Ҳалол меҳнат эвазига жамғарилаётган маблағнинг бир қисми ободончилик, маданий-маиший хизмат бинолари барпо этишга сарфланмоқда. Ўтган йили колхознинг тўртта участкасига телефон ўтказилди. Бу йил 5—16-бригада дала шийпонлари янгидан қурилади. Жуков номли участкага олиб борадиган йўлга асфальт ётқизилади.

Колхоз аъзолари бу йил ҳам ўз зиммаларига олган катта мажбуриятларини бажариш учун барча резервларни сафарбар қилиш билан бирга, қишлоқ аҳолисининг маданий ва турмуш даражасини ошириш учун барча тадбирларни кўрадилар.

С. РАСУЛОВ,
Н. ТЎФОНОВ.
Оққўрғон райони.

ТЎҒРИ ЙЎЛДАН, ЛЕНИН ЙЎЛИДАН

КПСС XXIV СЪЕЗДИНИНГ ИККИ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Совет мамлакатининг бутун ижтимоий ҳаёти КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш йўлида халқ оммаси қилаётган ижодий фаолият билан суғорилмоқда. Съезддан кейин ўтган икки йил ичида совет халқи партия, унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида жамиятимизни иқтисодий, социал-сиёсий ва маънавий ривожлантириш, Ватаннинг мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш соҳасида янги муваффақиятларга эришди. Совет Иттифоқи съездда қабул қилинган Тинчлик программасини амалга ошира бориб, халқаро вазиятни соғломлаштиришга, тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм кучларини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшди.

Олға қараб бораётганимиз сари коммунистлар партиясининг жуда катта ташкилий-сиёсий ва ғоявий кучи ўзини тобора тўлиқроқ кўрсатмоқда, ривожланган социалистик жамиятнинг сиёсий авангарди бўлган партиянинг раҳбарлик ва етакчилик роли тобора кўпроқ ошиб бормоқда. Партия билетларининг 1973 йилги нусхасида В. И. Лениннинг: партия — давримизнинг ақл-идроки, виждони ва шон-шарафи деган илҳомбахш сўзларининг ёзиб қўйилганлиги ҳам чуқур рамзий аҳамиятга эга. Бу сўзлар Коммунистик партиянинг буюк тарихий миссиясини тасдиқлаб турибди, коммунистларнинг юксак вазифаси ва бурчини уларга эслатиб турибди. Партия билан халқнинг бузилмас бирлиги, социализмнинг ҳаётбахш кучи ва афзалликлари бутун дунёда тинчлик, социал тараққиёт ва социализмнинг ишончли таянчи бўлган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган юбилей тантаналари кунларида яна бир марта намойиш қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг Ҳисобот докладида ва съезднинг қарорларида жамиятимиз тараққиётининг ҳозирги босқичидаги партиянинг бош йўли, социалистик хўжаликни янада ривожлантиришнинг, халқ турмушининг моддий даражасини ва маданий савиясини оширишнинг, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг конкрет программаси марксизм-ленинизм таълимоти асосида белгилаб берилди. Бу жуда кенг программани амалга ошириш партия билан халқнинг жуда катта ғайрати ва уюшқоқлигини, барча кучларни сафарбар қилишни талаб этади.

КПСС XXIV съездининг қарорларини бажариш йўлида икки йилдан буён қилинаётган ишлар партия совет халқини тўғри йўлдан, Ленин йўлидан оғишмай олиб бораётганлигини яққол кўрсатди. Партия ҳаёт қўяётган янги, тобора мураккаб проблемаларни ҳал қилишда ижодий, новаторлик йўлини тутаётганлиги ва дадил иш олиб бораётганлиги, миллион-миллион меҳнаткашларни ўз теварагида моҳирлик билан жипслаштира олганлиги яққол кўриниб турибди. «Гап шундаки, деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев СССРнинг 50 йиллиги тўғрисидаги докладида, биз, коммунистлар хотиржам кишилар эмасмиз. Биз халқнинг турмушини яхшилаш учун, унинг бахт-саодати учун мумкин қадар кўпроқ иш қилишни истаймиз ва бу ишни иложи борича тезроқ бажаришни истаймиз. Партиямизнинг хусусиятларидан бири ҳам шу бўлса керак. Партиянинг яна бир хусусияти шуки, халқ манфаати учун фақат ўзи курашибгина қолмай, кенг меҳнаткашлар оммасини ҳам бу курашга отлантириб, ўзига эргаштириб бора олади. Халқ ҳам партияга ўзининг юксак активлиги, оммавий меҳнат қаҳрамонлиги билан жавоб беряпти».

Халқ билан муттасил мустаҳкамланиб бораётган алоқа партиянинг, партия ташкилотларининг жамият турмушининг ҳамма соҳаларига, хўжалик ва маданий қурилишнинг барча участкаларига ўтказаётган ўзининг таъсирини кучайтиришига имкон бермоқда. Съезд қарорларини бажариш давомида партия олиб бораётган сиёсий, ташкилотчилик ва идеологик ишларининг даражаси тағин ҳам баланд кўтарилмоқда, партиявий раҳбарликнинг услуби, формаси ва методлари такомиллашмоқда.

Ҳозир 15 миллион нафарга яқин партия аъзосига эга бўлган КПСС ўз сафларининг сифат составини яхшилаш, коммунистларнинг ғоявий эътиқодини ва активлигини, уюшқоқлигини ва масъулиятини ўстириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқда. Партия ички демократиясини, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқидни бутун чоралар билан ривожлантираётган бизнинг партиямиз шу билан бирга партиявий интизомга қаттиқ риоя қилишни талаб этади. Одамларга ишонч ва ҳурмат, уларнинг ижодий ташаббусини рағбатлантириш вазияти партиямизда муттасил мустаҳкамланиб бориши учун КПСС Марказий Комитети ҳамма чораларни кўрмоқда.

Партия XXIV съезд кўрсатмаларига амал қилиб, партия, давлат, хўжалик, маданий-тарбиявий ва ижтимоий ишларнинг ҳамма участкаларига сиёсий етук, билимдон, лаёқатли, топширилган иш учун чуқур масъулият ҳисси билан суғорилган ташкилотчилар бошчилик қилишларига биринчи даражали аҳамият бериб келмоқда. Буни КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленуми яна бир марта уқдириб ўтди.

КПССда партия билетларини алмаштириш бошланди. Бу иш партия сафларини ғоявий-сиёсий ва ташкилий жиҳатдан тағин ҳам кўпроқ жипслаштириш учун, коммунистларнинг активлигини ва интизомини янада ошириш, В. И. Лениннинг «партия аъзоси деган номни ва унинг аҳамиятини юқори, юқори ва юқори кўтариш» керак, деган кўрсатмасини оғишмай амалга оширишда ғоят катта аҳамиятга эга.

Иқтисодий имкониятларимиз ҳам, ижтимоий эҳтиёжларимиз ҳам кейинги йилларда анча кўпайганлигини ҳисобга олиб, эндиликда партия коммунистик қурилишнинг кўпгина вазифаларини олдимизга қўйиб, буларни комплекс равишда ҳал қилмоқда. Партия социалистик экономикани янада юксалтиришга, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришга биринчи даражали эътибор бермоқда. Зарур иқтисодий ўсишни таъминлаш натижасидагина жамиятимиз олдида турган социал вазифаларни ҳам, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифаларини ҳам муваффақиятли ҳал этиш мумкин.

КПСС XXIV съездида партиянинг иқтисодий сиёсатида бурилиш ясаш кераклиги уқтириб ўтилди. Бу бурилишнинг моҳияти шуки, ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш йўлини тутиш, ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг сифат омилларига кўпроқ эътибор бериш керак. Экономикамизни ривожлантиришда ҳозир олдимизда турган асосий вазифа шуки, иқтисодий ўсишни таъминлашимиз, юксак меҳнат унумдорлиги ҳисобига ҳамда фан-техника тараққиётини тезлаштириш, ишлаб турган ишлаб чиқариш қувватларидан тағин ҳам тўлиқроқ фойдаланиш, хўжаликка сарфланган ҳар бир сўмнинг, ҳар бир тонна металлнинг, ёқилғининг, цементнинг, ўғитнинг мумкин қадар кўпроқ самара беришига эришиш йўли билан экономикани ўстиришни, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни таъминлашимиз лозим.

Беш йилликнинг дастлабки икки йилида қилинган ишларнинг якунлари совет экономикаси КПСС XXIV съездининг қарорларига мувофиқ муваффақиятли ривожланиб бораётганлигини кўрсатиб турибди. Халқ хўжалигига 181 миллиард сўмга яқин маблағ сарфланди. Мамлакатнинг миллий даромади 10 процент, саноат маҳсулоти 15 процент, меҳнат унумдорлиги саноатда 11,8 ва қурилишда 11 процент кўпайди. Волга автомобиль заводи, Кириш нефтни қайта ишлаш заводи, Курскдаги подшипник заводи, Костромадаги автомат линиялар заводи, Навоий шаҳридаги химия комбинати сингари индустриянинг катта-катта корхоналари ишга туширилди, Красноярск ГЭСи лойиҳада белгилаб қўйилган 6 миллион киловатт қувватга тўла равишда етиб олди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун кўпгина ишлар қилинди. Давлат бу тармоққа 28 миллиард сўмдан кўпроқ капитал маблағ сарфлади. Қишлоқ меҳнатчилари 625 минг трактор, 326 минг юк автомобили, 191 минг ғалла комбайни, 104 миллион тоннага яқин минерал ўғит олдилар. Мелиорация ишларининг катта программаси амалга оширилмоқда, Икки йил ичида янги суғорилган ва захи кетказилган 2,5 миллион гектар ер фойдаланишга топширилди.

(Охири иккинчи бетда)

ХУРМОЗОР БОҒЛАР БАРПО ЭТИШГА КИРИШИЛДИ

ЧИРЧИҚ ўрмон хўжалигининг ходимлари Чотқол тизма тоғи ён бағирларида ўрмонзорлар барпо этишга киришдилар.

Академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик республика илмий-тадқиқот институтининг ходимлари ўрмон хўжалиги ходимларига хурмо кўчатлари тайёрлаб беришди. Улар тоғларда ёввойи ҳолда ўсадиган маҳаллий хурмо кўчатини янгиладилар, уни кўпайтирдилар. Мазали, ширин ва «С» витаминига бой мева берувчи бу дарахт жуда фойдали. Унинг пишиқ, мустаҳкам ёғочидан турли нарсалар ясашда фойдаланилади, илдизи ва баргларидан тери ошлайдиган воситалар олинади, дамланган меваси эса шамоллаш ва гипертония касалликларини даволашда қўлланилади.

Беш йиллик охирига бориб республикада икки минг гектар майдон хурмозорга айлантирилади. Бу ўзига унчалик талабчан бўлмаган ва совуққа чидамли дарахт суғориладиган ва суғорилмайдиган ерларда, асосан тоғ ёнбағрларида ўстирилади. Хурмо тоғда шунинг учун ҳам қимматлики, унинг кучли, чайир илдизлари тупроқни яхши мустаҳкамлайди, эрозия ва ўпирилишларнинг олдини олади.

(ЎзТАГ).

Н. В. ПОДГОРНИЙ ИНСТИТУТГА ОРДЕН ТОПШИРДИ

Москвадаги озиқ-овқат саноати технология институтининг профессорлари, ўқитувчилари, аспирантлари, студентлари ва хизматчилари шу олий ўқув юртига Меҳнат Қизил Байроқ ордени топширишга бағишланиб 29 мартда Союзлар уйининг колонна залида ўтказилган тантанали йиғилишга келишди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, СССР министрлари С. Ф. Антонов, В. П. Леин, З. Н. Нуриев, партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари президиумда ўтиришибди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросини фахрий президиумга баланд руҳ билан сайладилар.

Мажлис аҳли қизғин кутиб олган Н. В. Подгорний нутқ сўзлади. У КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати номидан студентларни, аспирантларни, профессорлар ва ўқитувчиларни шонли юбилей билан ҳамда ватан тақдирлаб берган мукофот билан муборакбод қилди.

Институт директори, РСФСРда хизмат кўрсатган фан арбоби, техника фанлари доктори Н. Ф. Гатилин жавоб нутқи сўзлаб, олий ўқув юртининг бутун коллективи номидан партия Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига катта мукофот учун ва институт меҳнатига берилган юксак баҳо учун чуқур миннатдорчилик, қизғин ташаккур изҳор қилди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига ёзилган табрикномани якдиллик билан қабул қилдилар.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ВА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1973 ЙИЛ 30 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида), иккинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида, учинчи стун — маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида), тўртинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида

Юқори Чирчиқ	1.784	95,0	—	—
Оққўрғон	2.440	93,4	2023	51,6
Бекобод	1.749	88,4	1220	71,2
Бўка	981	80,6	580	34,9
Янгийўл	1.624	74,8	1700	44,3
Калинин	927	72,7	374	18,3
Оҳангарон	885	60,8	—	—
Ўрта Чирчиқ	573	57,3	239	15,0
Оржоникидзе	345	36,4	29	1,6
Бўстонлиқ	441	36,2	27	3,1
Пискент	384	35,0	42,4	33,6
Область бўйича	12034	72,4	6616	30,5

ТОШДАН ОЗУҚА УНИ

Қурама тоғларида оҳак тошдан қурилиш блоклари ясалувчи Қорақушхона эндиликда нафақат қишлоқ қурувчиларига, балки республикамизнинг чорвачиларига ҳам яхши маълум бўлиб қолди. Бу ерда биринчи марта тош кони чиқитларидан оҳакли озуқа уни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Блокларни арралашдан чиқувчи тош қипиқ энди чуқурларга ташланмайди. Уни карьернинг ўзидаёқ махсус машина-ускуна ёрдамида секкальций ун қилиб тортилади. Барча уй хайвонлари ва паррандалар емишига қўшиш учун шундай ун ниҳоятда зарур эди.

Илгари шу қимматли озуқа модда Ўзбекистонга бошқа республикалардан келтириларди. Лекин Қурама оҳак тошидан тортилган ун четдан келтириладиганидан ҳеч бир қолишмаслиги маълум бўлди. Ҳозир карьерда 12 минг тонна шундай ун тйёрланмоқчи. Лекин хўжаликларнинг талаблари бундан ҳам кўп. Шу йил Қорақушхонада ҳар йили камида 25 минг тонна оҳактош уни чиқаришга мўлжалланган катта завод қурила бошланди. Янги корхона республикадаги барча чорвачилик фермаларини озуқа уни билан таъминлай оладиган бўлади.

Ю. ЮДИН,
ЎзТАГ мухбири.

ПАРТИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКА УЧРАШУВИ

Область, шаҳар ва район партия комитетлари умумий бўлимлари мудирларининг республика семинари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида икки кун давом қилди. Семинар республика партия ташкилотида партиявий иш юритишни янада яхшилаш вазифаларига бағишланган эди. КПСС Марказий Комитети умумий бўлими секторининг мудири Т. А. Кулаков билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети умумий бўлимининг мудири К. Т. Тоиров семинарда доклад қилишди.

Семинарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзоси А. Д. Бесчастнов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ишлар мудири Т. У. Умаров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудирининг ўринбосари С. У. Татибоев, область, шаҳар ва район партия комитетлари умумий бўлимларининг мудирлари нутқ сўзлашди. Семинар қатнашчилари орттирилган иш тажрибаларини бир-бирлари билан баҳам кўришди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов семинар охирида нутқ сўзлаб, унинг ишини якунлади.

(ЎзТАГ).

ТЎҒРИ ЙЎЛДАН, ЛЕНИН ЙЎЛИДАН

(Боши 1-бетда).

1972 йилнинг об-ҳаво шароити ниҳоятда ноқулай келганлиги дон етиштириш ва бошқа баъзи қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш борасида планда мўлжаллаб қўйилган режаларни бажаришга ҳалақит берди. Бироқ КПСС Марказий Комитетининг ўз вақтида кўрган чора ва тадбирлари бу қийинчиликларни енгишга имкон берди. Оқибат натижада мамлакатда дон экинларидан 168 миллион тонна ялпи ҳосил олинди. Бу эса, саккизинчи беш йилликда ўрта ҳисобда ҳар йил олинган ялпи дон ҳосилининг миқдоридан бирмунча кўп. Мамлакатимизнинг бутун тарихида пахтадан энг кўп ялпи ҳосил олинди, давлатга 7,3 миллион тонна пахта сотилди. Гўшт, сут, тухум етиштириш ва харид қилиш ҳам 1971 йилдагига нисбатан ошиқроқ бўлди. Қишлоқ меҳнатчилари бултурги кам олинган ҳосилнинг ўрнини тўлдирибгина қолмасдан, шу билан бирга мамлакатнинг озиқ-овқат маҳсулотларига ва қишлоқ хўжалик хом ашёсига муттасил ўсиб бораётган эҳтиёжларини таъминлаб, бу билан келгуси йил учун яхши замин тайёрлашга ҳам интилмоқдалар. Ишчилар синфи, зиёлилар, бутун мамлакат бу катта ва муҳим вазифани бажаришда қишлоқ меҳнаткашларига ёрдамлашмоқда. Кўкламги дала ишларининг уюшқоқлик билан ва қисқа муддатларда ўсишига эришиш ҳозир айниқса муҳим. Келажак ҳосилнинг тақдири ҳам, чорвачиликнинг янада ривожланиши ҳам кўп жиҳатдан мана шунга боғлиқ.

КПСС XXIV съезди фан-техника революциясининг муваффақиятларини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан узвий равишда қўшишдан иборат тарихий муҳим вазифани қўйди. Партия билан халқ бу вазифани бажара бориб, фан ва техникани тараққий эттириш соҳасида шак-шубҳасиз муваффақиятларга эришдилар. Шуни айтиб ўтиш кифояки, 1972 йилнинг ўзидагина машиналар, ускуналар, аппаратлар ва асбобларнинг 4 мингта янги нусхаси яратилди, 3800 та участка, цех, ишлаб чиқариш комплекс равишда механизациялаштирилди ва автоматлаштирилди. Фан билан ишлаб чиқаришни бир-бирига боғлашнинг самарали, ташкилий формалари — янги илмий ва техникавий ғояларни тез ва амалда рўёбга чиқариш учун қулай шароит таъминлаб берадиган бирлашмалар ва комбинатлар вужудга келтирилмоқда.

Шу билан бирга, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида қайд қилиб ўтилганидек, фан-техника тараққиётини тезлаштиришда социализмнинг афзалликларидан тўлиқ фойдаланмаётирмиз. Баъзи илмий коллективлар ҳали ҳам тўлиқ самара берадиган даражада ишламаётирлар. Фан ва техниканинг энг янги муваффақиятлари ишлаб чиқаришнинг бир қанча тармоқларида кўнгилдагидек жорий қилинмаётир. Фан ва техникани планли равишда ривожлантирмоқ, бутун жамият миқёсида ягона техникавий сиёсат ўтказмоқ, зарур куч ва воситаларни фан-техника тараққиётининг асосий йўналишларини ривожлантиришга сафарбар қилмоқ учун социализмнинг ҳамма имкониятлари бор.

Планлаштиришни, бошқаришни ва рағбатлантиришни яна такомиллаштириш ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришнинг муҳим воситасидир. Бу соҳадаги асосий йўллар маълум. Бу эса — планлаштиришни ва бутун бошқариш системасини такомиллаштириш: министрликлар ва корхоналарни катта план олишга, резервларни сафарбар қилишга, энг кўп самарали ишлашга мажбур этадиган иқтисодий шарт-шароит вужудга келтириш йўлидир.

Кейинги йилларда бу соҳада бир талай ишлар қилинди. Планлаштириш анча самарали бўлиб қолди. Тармоқларни бошқариш яхшиланди. Ишлаб чиқаришни концентрациялаш, ихтисослаштириш ва кооперациялаштириш ишлари актив равишда олиб борилмоқда, тармоқни бошқаришнинг 2—3 звеноли системасига актив равишда ўтилмоқда, бундай системага ўтиш 1975 йилда тугалланиши лозим.

Партия ишлаб чиқаришни бошқаришни бундан буён ҳам ҳормай-толмай такомиллаштириш вазифасини қўймоқда. Планлаштириш ва бошқариш ишларини марказлаштириш асосида олиб боришнинг ролини кучайтириш, иқтисодий ўсишимизга ҳалақит бераётган маҳаллийчилик ва маҳкамачилик майлларини енгиш ҳозир алоҳида аҳамият касб қилмоқда. Капитал қурилиш ишларининг бутун ташкил этилиши ҳам планлаштиришга жиддий тузатишлар киритишни талаб қилиб турибди. Куч ва маблағларни кўп қурилишларга сочиб юборишга чек қўйиш ва катта халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган асосий объектларга диққат-эътиборни қаратиш зарур. Интенсивлаштириш йўлида ривожланиб бораётган корхоналар ва бирлашмаларни ҳаммага кўрсатиб, уларни бутун чоралар билан рағбатлантирмоқ учун корхона ва бирлашмалар ишининг самарадорлигини акс эттирувчи кўрсаткичлар системасини яхшилаш ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ва маданиятини ошириш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги бутун тафовутларни бартараф қилиш, совет жамиятининг социал-сиёсий бирлигини тинмай ривожлантириш борасида КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан партиянинг социал программаси муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Ўтган икки йил ичида миллий даромаднинг 80 процентидан кўпроғи истеъмолга сарфланди. 34 миллион нафарга яқин кишининг иш ҳақи, пенсияси ва стипендияси оширилди. Натижада аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 1970 йилдагига нисбатан 8,2 процент ошди.

Одамларнинг янги тарихий бирлиги бўлган совет халқи ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар, барча миллат ва элатлар социал-сиёсий ва ғоявий бирлигининг, улар Ленин партияси теварагида жипслашганлигининг реал ифодасидир. КПСС совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм ҳислари билан, совет кишиларининг умуммиллий ифтихори билан руҳланаётган буюк Ватанимиз халқларининг қардош оиласини сира бузилмайдиган қилиб мустаҳкам бирлаштириб ва жипслаштириб турибди.

Партия жамиятимизнинг, совет социалистик демократиясининг сиёсий тузилишини ҳар томонлама такомиллаштириш борасида жуда катта иш олиб бормоқда. Давлат ва жамоат ташкилотларининг роли ва активлиги ошиб бормоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси давлатни бошқаришда, барча ижтимоий ишларни ҳал этишда кенг халқ оммасининг активлиги ўсиб бораётганлигидан далолат бериб турибди.

Партия ўзининг бутун кўп қиррали ва тинимсиз фаолиятида марксизм-ленинизм назариясига амал қилмоқда, уни замонавий шароитларга, янги вазифаларни ҳал этишга тадбиқан ижодий ривожлантирмоқда. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллиги байрами материаллари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг мана шу шонли юбилейга бағишланган, совет халқи тарихий бунёдкорлигининг манзарасини, партия XXIV съезди қарорлари қандай бажарилаётганлигини чуқур ва ҳар томонлама кўрсатиб берган, олға томон ҳаракатимизнинг ҳозирги кундаги ва перспектив актуал вазифалари белгилаб берилган доклади марксизм-ленинизм назариясига катта ҳисса бўлиб қўшилди.

Партиямиз меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, халқнинг маънавий кучларини ўстириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилмоқда. Марксизм-ленинизм ғоялари билан оммани қуроллантиришни, коммунистик қурилишда меҳнаткашларнинг ижодий активлигини ривожлантиришни, уларни руҳий ва маънавий жиҳатдан бойитишни партиямиз коммунистик тарбиянинг мазмуни ва моҳияти деб билади. Партия одамларнинг онгидаги ва хулқидаги ўтмиш сарқитларига қарши-юлғичлик ва текинхўрликка, молпарастликка, сиёсатдан четда туришга қарши ва социалистик ахлоққа зид бўлган бошқа сарқитларга қарши кескин кураш олиб бормоқда.

Совет кишиларининг маънавий бойлиги, коммунизм идеалларига, партия ишига содиқлиги умумхалқ социалистик мусобақаси ва меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракати давомида ўзини яққолроқ кўрсатмоқда. Партия руҳлантираётган жонли халқ ижодкорлиги оқими битмас-туганмасдир. Партия халқ оммасининг ташаббуси билан туғилган ва бошланган қимматли ватанпарварлик ишларини ҳар доим қўллаб қувватлайди. Илғор меҳнатчилар бошлаб берган, КПСС Марказий Комитети маъқуллаб, қўллаб-қувватлаган ташаббус асосида тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили бўлган 1973 йил топшириқларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси кенг авж олиб кетди.

Партия КПСС XXIV съезди қарорларини, тўққизинчи беш йилликнинг план топшириқларини бажаришга оммани ташкил этишни совет халқининг коммунизм йўлидан янада олға боришининг истиқболларини белгилаб бериш билан қўшиб олиб бормоқда.

II.

КПСС XXIV съезди СССР ташқи сиёсатининг ҳозирги босқичдаги асосий йўналишларини ва вазифаларни белгилаб берди. Халқаро вазият илмий асосда анализ қилиб берилганлигини, КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан ленинча ташқи сиёсат йўлининг тўғрилигини турмушнинг ўзи исботлади. Съезд таклиф қилган Тинчлик программаси ҳозирги жаҳон сиёсатининг таъсирчан омили бўлиб қолди. Тинчликни, халқларнинг эркинлиги ва хавфсизлигини актив ҳимоя қилишдан иборат бўлган принципиал йўл мана шу Тинчлик программасида ифодаланди. Совет Иттифоқининг, бошқа социалистик мамлакатларнинг актив, ташаббускор фаолияти, улар бир ёқадан бош чиқариб ўтказаётган ташқи сиёсат йўли туфайли — ҳозирги замондаги революцион тараққийпарвар кучларнинг таянчи бўлган жаҳон социализмини мустаҳкамлаш ишида ўтган икки йил ичида анчагина муваффақиятлар қўлга киритилди.

Тарихнинг бутун бориши жаҳон социалистик системасини инсоният тараққиётининг олдинги марраларига олиб чиқди. Шунинг учун ҳам, табиийдирки, социалистик системани янада жипслаштириш ва ривожлантириш масалалари КПСС нинг, Совет давлатининг доимий диққат-марказида турибди. КПССнинг социалистик давлатлар коммунистик ва ишчи партиялари билан қардошларча ҳамкорлиги тобора мустаҳкамланмоқда ва ривожланмоқда.

Совет Иттифоқи барча социалистик мамлакатларни жипслаштириш ва улар ҳамкорлигини кучайтиришнинг актив тарафдори бўлиб чиқмоқда. Коллектив бўлиб куч-ғайрат сарфлаш натижасида социалистик давлатларнинг мустаҳкам иттифоқи тобланди. Варшава Шартномасида, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига бирлашган давлатлар ўртасидаги қардошларча ҳамкорликнинг ишончли системаси вужудга келди. Варшава Шартномасининг, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятида социалистик ҳамдўстликнинг муштарак манфаатлари шу ҳамдўстлик таркибидаги ҳар бир давлатнинг манфаати билан қўшиб олиб борилмоқда. Иқтисодий соҳада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларни социалистик иқтисодий интеграциялашнинг Комплекс программаси қабул қилинди ва муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Қаҳрамон Вьетнам халқининг империалистик агрессияларга қарши курашида Совет Иттифоқининг, бошқа социалистик мамлакатларнинг, жаҳондаги барча тинчликсевар кучларнинг эришган ғалабаси тинчлик ва халқлар эркинлиги ишининг жуда катта ютуғи бўлди. Ҳозир Совет Иттифоқи, қардош социалистик мамлакатлар, бутун прогрессив инсоният Вьетнамга ва Лаосга доир Париж битимларини қатъий бажартиришга, Камбоджадаги урушни тўхтатиришга ҳаракат қилмоқдалар.

Исроилнинг араб ерларини оккупация қилиб турганлигига қарши араб халқлари олиб бораётган курашни Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатлар билан бирга актив қўллаб-қувватламоқда, яқин Шарқдаги аҳволни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг маълум қарорига мувофиқ одилона сиёсий бартараф этилишини талаб қилмоқда.

Социалистик давлатларнинг, тинчлик ва социал тараққиёт йўлидаги барча курашчиларнинг халқаро бирдамлиги ҳозирги кунда жуда катта куч бўлиб қолди. Бу кучнинг мустаҳкамланиб бораётган қудрати Осиё, Африка, Латин Америкаси мамлакатларидаги халқларнинг озодлик кураши мисли кўрилмаган даражада мисли кенгайиб бораётганлигида ва шу мамлакатлардаги социал-сиёсий ўзгаришларда намоён бўлмоқда; чет эл монополияларининг зулмига қарши, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашаётган кучлар ҳамма жойда ўсиб бормоқда. Социалистик Кубанинг сиёсий позицияси анча мустаҳкамланганлиги бунга яққол далил бўла олади. Чили, Перу халқларининг ҳамда шу қитъадаги ўз эркинлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган бошқа мамлакатларнинг халқлари амалга ошираётган прогрессив ўзгаришлар Латин Америкасида жиддий социал силжишлар бўлаётганлигидан далолат бериб турибди. Шу нарса диққатга сазоворки, Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар билан мустаҳкам алоқалар ўрнатишга мойиллик қилаётган давлатлар Осиё, Африка, ва Латин Америкасида тобора кўпайиб бормоқда. Бу алоқалар ривожланаётган мамлакатларнинг империализмга қарши олиб бораётган курашида муваффақиятлар қозонишига, уларни миллий мустақиллигини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Партия XXIV съезди таклиф қилган КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати изчиллик билан амалга ошираётган Тинчлик программасининг ҳаётий кучини, таъсирчанлигини халқаро вазиятда кейинги вақтларда рўй бераётган ўзгаришлар яққол кўрсатиб турибди.

СССР ва бошқа қардош социалистик мамлакатларнинг қудрати ва таъсири ўсиб бораётганлигининг, улар ташқи сиёсат соҳасида бир ёқадан бош чиқариб, актив ҳаракат қилаётганликларининг каттагина натижаси тариқасида ҳозирги дунёда рўй бераётган прогрессив силжишлар шунга олиб келдики, кўпгина капиталистик давлатларнинг сиёсатида реализм элементлари тобора сезиларли равишда намоён бўлмоқда. Турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши принциплари тобора кўпроқ эътироф қилинмоқда.

Европа қитъасида вазиятни юмшатишга ва тинчликка тубли бурилиш қилишдан иборат вазифани ҳал этиш муваффақиятли равишда олдинга силжимоқда. Совет Иттифоқи Европадаги вазиятни соғломлаштиришда ялпи тинчлик учун катта аҳамиятга эга бўлган ишга қардош мамлакатлар билан бирга жуда катта ҳисса қўшди.

СССРнинг Франция билан ўзаро манфаатли муносабатлари тинч-тотув яшаш сиёсатининг ижобий характерини кўрсатувчи яққол мисол бўла олади. СССР ва Польша Халқ Республикасининг ГФР билан шартномалар тузганлиги, Ғарбий Берлинга доир тўрт томонлама битим тузилганлиги, ГДРнинг ГФР билан шартнома тузганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси Европанинг тинчлик ва хавфсизлик йўлидан ривожланиб боришидаги жуда муҳим босқичлардир. Шу шартномаларда урушдан кейинги чегараларнинг бузилмаслиги қайд қилинди, иккинчи жаҳон урушининг натижалари якунлаб қўйилди. Ақл-идрок ва реализмнинг халқаро муносабатлардаги бу катта ғалабаси Европа давлатларининг тинч ҳамкорлигини янада ривожлантиришга йўл очиб берди. Хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишлаб ўтказиладиган, Европа қитъасида ҳам, шунингдек бутун дунёда ҳам тинчликни мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиши лозим бўлган Умумевропа кенгаши бу йўлда янги қадам қўйишнинг галдаги имкониятларидан биридир.

Совет Иттифоқининг АҚШ билан муносабатларида, айниқса 1972 йил май ойида Москвада юксак доирада ўтказилган Совет—Америка учрашувидан кейин рўй берган муҳим ўзгаришлар биринчи даражали халқаро аҳамиятга эга.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Р. Никсон имзо чеккан маълум ҳужжатда СССР билан АҚШ ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асосларини тинч-тотув яшаш принципларига асосланган ўзаро муносабатлар деб белгилаб бериб, иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик соҳасида бир қанча муҳим битимларга, шунингдек ракетага қарши ва ҳужумкор стратегик қуролларни чеклаш соҳасида битимга келишга эришдилар. Шундай қилиб, СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларда ҳар иккала халқнинг ва ялпи тинчликнинг манфаатларини кўзлаб сиёсий иқлимни янада соғломлаштириш учун негиз вужудга келтирилмоқда. Совет—Америка муносабатларидаги ижобий бурилиш ҳозирнинг ўзидаёқ ҳозирги халқаро вазиятга СССР оғишмай ва изчиллик билан талаб қилиб келаётганидек, мустаҳкам тинчлик манфаатларини кўзловчи хайрли таъсир ўтказмоқда.

Совет—Япон муносабатларида кейинги вақтларда ижобий силжишлар пайдо бўла бошлади. Бу муносабатларнинг яхши қўшничилик, дўстона муносабатлар бўлиши кераклигини Совет Иттифоқи талаб қилиб келди ва талаб қилмоқда. Ҳозир буни тушунаётган ва қўллаб-қувватлаётган ижтимоий-сиёсий кучлар Японияда тобора кўпаймоқда.

КПСС ва Совет давлатининг партия XXIV съезди белгилаб берган ташқи сиёсат программаси изчиллик билан ва актив равишда амалга оширилаётганлиги халқаро ўзгаришни соғломлаштириш жараёнини ривожлантиришга жуда муҳим ҳисса қўшмоқда. Эндиликда буни бутун дунё эътироф қилмоқда. Ҳозирги вақтда халқаро майдонда тарихий ташаббус социализм қўлида эканлиги, ижтимоий ривожланишнинг асосий мазмунини ва йўналишини социализм белгилаб бераётганлиги билан Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатларнинг халқлари қонуний равишда фахрланмоқдалар.

Хитой Халқ Республикаси раҳбарларининг сиёсати бутун дунё меҳнаткашларининг манфаатларига ниҳоят даражада зид бўлиб тушмоқда. ХХР раҳбарлари социалистик ҳамдўстликка, жаҳон коммунистик, озодлик ҳаракатига нифоқ солиш сиёсатини ўтказмоқдалар. Пекин раҳбарлари буюк давлатчилик-шовинистик ташқи-сиёсат ўтказиб, халқаро кескинликнинг юмшатилишига, халқларнинг туб манфаатларига, шу жумладан хитой халқининг ҳам ҳаётий манфаатларига қарши иш олиб боришда империалистик агрессив кучлар билан ҳақиқатда оғиз-бурун ўпишмоқдалар. «Шимолдан хавф бор» деган уйдирма туҳматлар билан ҳозирги ХХР раҳбарлари ўзларининг антисоциалистик, антисовет сиёсатини ниқоблай олмайдилар.

Совет Иттифоқи Хитойга нисбатан КПСС XXIV съезди белгилаб берган йўлни изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Бизнинг Хитойга нисбатан на территориал, на иқтисодий даъвомиз йўқ. Биз совет халқининг давлат манфаатларини ва СССР территориясининг даҳлсизлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб, Хитой Халқ Республикаси раҳбарларининг социализм ва озодлик ҳаракати ишига душманликдан иборат бўлган сиёсатига қарши кескин курашиб, ХХР билан муносабатларни нормаллаштиришни, совет-хитой дўстлигини тиклашни талаб қилмоқдамиз. Бу йўл социалистик ҳамдўстликнинг ва жаҳон революцион ҳаракатининг муштарак манфаатларига, СССР ва Хитой халқларининг узоқ муддатли туб манфаатларига жавоб беради, албатта.

Қуролсизланиш учун курашда Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатлар билан бирга кейинги икки йил ичида муайян натижаларга эришди. Стратегик қуролларни чеклаш борасида АҚШ билан музокаралар давом эттирилмоқда. Европадаги қўшинларни ва қурол-яроғларни қисқартириш йўлида музокаралар олиб боришга тайёргарлик кўрилмоқда.

Халқаро муносабатларда куч қўлланилмаслик ва ядро қуролини қўлланишни абадий тақиқлаш тўғрисида СССРнинг ташаббуси билан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг кейинги сессиясида резолюция қабул қилинганлиги халқаро ҳаётда катта воқеа бўлди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев СССРнинг 50 йиллиги тўғрисидаги докладида бундай деди: «Биз реалистлармиз ва империализм дунёсида нуфузли доиралар зўравонлик позициясида туриб сиёсат ўтказишга уринишдан ҳануз воз кечмаганликларини яхши кўриб турибмиз. Улар бошлаб берган ва тинчликка таҳдид солаётган қуролланиш пойгаси ҳануз давом этмоқда. Табиийдирки, биз ва иттифоқчиларимиз бундан зарур хулосалар чиқариб олмаслигимиз мумкин эмас. Лекин ташқи сиёсатимизнинг тинчликсеварлик йўли ўзгармайдиган йўл, шу сабабли ҳозирги замон шароитида тинчликсевар кучларнинг агрессив ва уруш кучларига қарши олиб бораётган курашидаги имкониятлари ҳар қачонгидан ҳам зўр».

СССРнинг ленинча ташқи сиёсат йўли империализмнинг агрессив хуружларига қатъий зарба беришни етилган халқаро проблемаларга нисбатан ижобий ёндошиш билан, идеология курашида муросасиз бўлишни бошқа ижтимоий системадаги давлатлар билан тинч-тотув яшаш принциплари асосида ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантиришга тайёр бўлиб туриш билан қўшиб олиб боради. Тинчлик программасини бажариш жараёнида икки системанинг, яъни капиталистик система билан социалистик системанинг тарихан қонуниятли синфий кураши хатарли можаролар, контролсиз қуролланиш пойгаси, янги жаҳон уруши хавфини туғдирмайдиган ўзанга тушиб олиши учун реал шарт-шароит вужудга келмоқда.

КПССнинг муайян мақсадни кўзлаб изчиллик билан ўтказиб келаётган халқаро сиёсати антиимпериалистик курашда коммунистик, ишчи партияларнинг 1969 йилги Кенгашида ишлаб чиқилган программани, яъни бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиш программасини амалга ошириш йўлида жаҳон коммунистик ҳаракатининг коллектив бўлиб сарфлаётган куч ва ғайратига партиямизнинг ҳиссаси бўлиб қўшилмоқда. КПСС қардош партиялар билан алоқаларни ва мустаҳкам ҳамкорликни бутун чоралар билан ривожлантирмоқда, жаҳон тараққиётининг актуал масалалари устида улар билан ҳар доим фикрлашиб турибди. КПСС ўнг ва «сўл» ревизионизмга қарши, миллатчиликка қарши кескин кураш олиб бормоқда. КПССнинг халқаро майдондаги фаолияти прогрессив кучларнинг империализмга қарши, тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик учун биргаликда олиб бораётган курашининг самарадорлигини оширмоқда ва коммунистик ҳаракатни марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида жипслаштиришга кўмаклашмоқда.

* * *

КПСС XXIV съездидан кейин ўтган икки йилнинг якунлари бу съезднинг қарорлари, съезд белгилаб берган бунёдкорлик планлари муваффақиятли ва тўла равишда амалга оширилишига зўр ишонч туғдирмоқда. Совет кишилари бир жон, бир тан бўлиб ва маҳкам бел боғлаб, бутун кучларини шу планларни бажаришга сарфламоқдалар. Совет халқи жонажон Коммунистик партиянинг, унинг ленинчи Марказий Комитетининг сиёсатини тўла равишда маъқуллаб, якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлиги социализмнинг енгилмас кучидир. Партия билан халқнинг бузилмас бирлиги коммунистик қурилишдаги янги муваффақиятларнинг гаровидир.

(«ПРАВДА», 30 МАРТ)

ЭРТАГА ГЕОЛОГЛАР КУНИ

ТАДҚИҚОТЛАР КЎЛАМИ КЕНГ

Эртага бепоён мамлакатимизнинг барча шаҳар ва қишлоқлари узра яна бир байрам шодиёналари янграйди. Бутун совет халқи хазинатопарлар билан бирга Бутуниттифоқ геологлар кунини нишонлайдилар.

Геолог... Бу касб эгаларининг меҳнат-шижоати, машаққатли изланиши, фидокорлиги, матонати мақтовга сазовордир. Улар жазирама иссиқда ҳам, қаҳратон совуқда ҳам мамлакатимиз бойликларини кўпайтириш, тез суръатлар билан ривожланиб бораётган экономиканинг барча тармоқлари учун зарур бўлган турли туман хом ашё запасларини қидириб топиш, уларни халқ хўжалигини юксалтириш, совет кишиларининг фаровонлигини ошириш манфаатларига хизмат қилдирмоқдалар.

Шунинг учун ҳам геологлар бизнинг мамлакатимизда ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Ҳар йили нишонланадиган байрамнинг таъсис этилиши ҳам ана шу ғамхўрликнинг ёрқин тимсолидир.

Мамлакатимиз хазинатопарлари ана шу ғамхўрликка жавобан изланиш кўламини тобора кенгайтирмоқдалар. Бизнинг сейсмология институтимиз коллективи ҳам зиммасига юклатилган вазифаларни тўла-тўкис бажариш учун тинмай изланиб, илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Институтимиз 1966 йилда Тошкент зилзиласидан сўнг барпо этилганди. Ўтган вақт давомида ёш коллективимиз зилзилалар ва қайта силкинишлар табиатини ҳар томонлама ўрганиш, республикамиз пойтахти территориясини сейсмик микрорайонлаштириш бўйича талайгина ишларни амалга оширди. Бу тадқиқотлар Тошкентни тезроқ қайта тиклаш ва унда бунёд этилаётган барча иморатларнинг зилзилага чидамлилигини кучайтиришга хизмат қилмоқда.

Ўтган йиллар коллективимиз учун камолот йиллари бўлди. Эндиликда институтимиз Ўрта Осиё сейсмик кузатишлар маркази бўлиб қолди. Шу майдондаги сейсмологик тадқиқотларни тартибга солиш ва мавжуд сейсмик станциялар фаолияти устидан назорат олиб бориш ҳам зиммамизга юклатилган.

Тадқиқотчиларимизнинг ташаббуси билан жаҳон сейсмологияси практикасида биринчи марта Тошкент зилзиласининг марказий зонасида чуқурлиги 2,5 километр бўлган қудуқ қазилди. Бундан мақсад зилзила табиатини ва унинг хусусиятларини билишдир. Ҳозир бу ерда микросейсмик жараёнларни ўрганиш бўйича узлуксиз сейсмометрик кузатишлар олиб борилмоқда. Тошкент артезиан ҳавзаси ер ости сувларида радон газининг концентрациялашини тўхтовсиз ўлчаб турадиган махсус қурилма тайёрланди ва у зилзилани олдиндан аниқлаш мақсадларига хизмат қилмоқда.

Чунки, Тошкент артезиан ҳавзаси термал сувларини ўрганиш сувнинг газ состави (радон, гелий, аргон ва бошқалар) билан сейсмик ҳолатлари ўртасида алоқалар борлигини кўрсатди. Институт томонидан сейсмология практикасида биринчи марта ишлаб чиқилган зилзилаларни олдиндан билишнинг радон усули ер қимирлашлари ҳақида ватанимиз фанига қўлланма сифатида кирди.

Институтимизда СССРда биринчи бўлиб сейсмик ахборотларни радиореле ва кабель каналлари орқали бир-биридан 30—40 километр узоқликда бўлган пунктлардан ишлаб чиқиш учун марказга узатиш системаси амалга оширилди. Бу система СССР Фанлар академияси Ер физикаси институтининг комплекс сейсмологик экспедициясига жорий қилиш учун берилди.

Коллективимиз ташаббуси билан республикамизнинг сейсмик актив районларида Тошкент геодинамика полигони ташкил этилди. Бу полигон мамлакатимизда биринчидир. Унинг иккита филиали бор. Уларнинг бири Фарғона чўкмасида, иккинчиси эса Марказий Қизилқумдадир. Бу полигонларда кучли силкинишларнинг бўлишини олдиндан маълум қилувчи турли ходисаларни аниқлаш мақсадида комплекс илмий тадқиқотлар олиб борилмоқда.

Ўзбекистоннинг сейсмик хавфли районлари харитасини яратиш коллективимиз эришган энг катта ютуқларнинг биридир. Фарғона чўкмаси, Тошкент яқинидаги район ва республиканинг жануби-ғарбий қисми сейсмик хавфли майдонлар ҳисобланади. Электрон-ҳисоблаш машинасида сейсмикликни миқдоран аниқлаш методикаси ишлаб чиқилди. Бу методика Туркманистон, Тожикистон, Грузия ва Новосибирскда олиб борилаётган сейсмологик тадқиқотларда қўлланиляпти.

Республикамиздаги йирик шаҳарлар, юксалаётган саноат марказлари территорияларининг инженерлик-геологик шароитларини ўрганиш ва сейсмик микрорайонлаштириш бўйича муҳим ишлар қилинди. Худди шундай илмий-тадқиқотлар қурилаётган гидротехник иншоотлар майдонида ҳам амалга оширилди. Жумладан, Тошкент шаҳрининг истиқболдаги чегаралари территориясини Чирчиқ ва Янгийўл шаҳарлари майдонларини инженерлик-геологик татқиқ қилиш ишлари тугалланди. Бу тадқиқотлар натижалари қурилишда қўлланиш учун Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Бош архитектура - планлаштириш бошқармасига берилди. Улар қурилишни сейсмик микрорайонлаштириш ва қурилиш плани учун асос бўлиб хизмат қилади.

Тошкент территориясининг ва унинг атрофдаги зоналари сейсмик шароитларини асбоблар ёрдамида татқиқ қилиш бу майдоннинг сейсмик микрорайонлаштириш харитасини тузиш имконини берди. Бу харита Ўзбекистон ССР Госстрой томонидан тасдиқланди ва шаҳарни қуриш планига асос қилиб олинди. Тошкент шаҳар Бош архитектура-планлаштириш бошқармасининг ҳисобларига кўра иншоотларнинг зилзилага қарши конструкцияларини арзонлаштириш ҳисобига бу харита ҳар йили давлатга 1,5 миллион сўмлик фойда келтиради. Қурилишнинг истиқболли плани ўттиз йилга мўлжалланган экан, бунда кўриладиган иқтисодий самара 45 миллион сўмни ташкил этади.

Тўққизинчи беш йиллик йилларида СССР сейсмик кузатишлар ягона системаси программаси бўйича зилзилаларнинг бўлишини олдиндан маълум қилувчи воқеаларни аниқлаш, сейсмик микрорайонлаштириш хариталарини тузиш, Андижон, Фарғона, Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ, Наманган, Самарқанд ва бошқа шу каби йирик шаҳарлар майдонларининг инженерлик геология ва сейсмик шароитларини ўрганиш бўйича ишлар давом эттирилади. Истиқболли планда институтнинг Андижон филиалини, Чорвоқ комплекс геофизика обсерваториясини ташкил этиш, Ўрта Осиё сейсмологик кузатишларни автоматик бошқариш системасини вужудга келтириш, шунингдек муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган бошқа илмий йўналишлар бўйича янги лабораторияларни ташкил этиш назарда тутилади. Бу келажакда илмий тадқиқотлар кўламини янада кенгайтиришга олиб келади.

Т. МИРҲАМИДОВ,
кичик илмий ходим.

ЎЗБЕКИСТОН Фанлар академияси геология ва геофизика институти коллективи Ўзбекистон территориясидаги кўплаб қазилма бойликларни қидириб топишга ҳисса қўшган. Суратда: геология-минерология фанлари кандидати П. Т. АЗИМОВ топилган янги минералларни кўздан кечирмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ПАРТИЯ ХОДИМЛАРИ СЕМИНАРИ

Маданий-оқартув муассасалари ва ижодий союзлар бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг уч кунлик семинари бўлиб ўтди.

Семинарда Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари А. Муҳамедов, Куйбишев район партия комитетининг иккинчи секретари Г. Стешенко, область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Ш. Тошпўлатов ўртоқларнинг КПСС XXIV съезди қарорлари асосида маданий-оқартув муассасалари, ижодий союзлар фаолиятини яхшилаш, бошланғич партия ташкилотларининг роли ва жанговарлигини ошириш, ҳозирги даврда идеология ишларини йўлга қўйиш вазифалари билан боғлиқ бўлган докладлари тингланди.

Семинарда, шунингдек, бир қатор маданий-оқартув муассасалари, ижодий союзлар бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари сўзга чиқиб, партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий, идеология ишларини йўлга қўйиш юзасидан ўзаро тажриба алмашдилар.

Ҳарбий ватанпарварлик саҳифаси

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ"

Саҳифа № 91

МЕРГАН

Улуғ Ватан уруши суронли жангларида иштирок этган жангчиларимиз орасида тошкентлик Муҳиддин Ғуломов ҳам бор. Муҳиддин ака тўққизинчи синфда ўқиётганида уруш бошланди. У ўқишни вақтинча т ў х т а т и б Тошкентда тузилган ўзбек дивизиясида машқ машғулотларида қатнашади. Сўнг тўғри Сталинград жангига кириб борди.

Даҳшатли жангларда ўнг қўлидан қаттиқ яраланди. Уч ой госпиталда даволангач 1942 йилнинг кузида Ленинград ҳимоясига отланди. Икки йил Ленинград учун жанг қилди. Бу ерда душманнинг бир неча айғоқчисини ер тишлатди. Ниҳоят 1944 йилнинг ян-

варида Ленинграднинг жанубидаги Пушкин шаҳрини фашистлардан озод қилиш учун олиб борилган жангда оёғидан оғир ярадор бўлди. Қуролдош дўсти, чимкентлик Мираҳмад Ҳайитметов уни бир километр наридаги санитария штабига етказди. Муҳиддин ака кўзини очганида Ленинград госпиталида ётган эди.

Қизил Байроқ орденли 160- ўқчи полкининг машҳур мергани Муҳиддин Ғуломов ғалабадан сўнг она шаҳри Тошкентга қайтди. Ҳозирги кунларда у иккинчи группа инвалиди бўлишига қарамай, Октябрь райпишчеторгига қарашли 6-озиқ-овқат маҳсулотлари магазинида сотувчи бўлиб ишлаб келмоқда.

Муҳиддин Ғуломов Улуғ Ватан урушидаги муносиб хизматлари учун бир неча жанговар медаллар билан тақдирланган.

Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ.

Суратда: Муҳиддин ҒУЛОМОВ.

ГУЛХАН ДАВРАСИДА

(СОЛДАТ ҲИКОЯЛАРИ)

Воситачи белгилаган позицияни эгаллаган бўлинмамиз жанговар вазифани бажаришга киришди. Кун бўйи алоқачиларимиз рация ва аппаратлар ёнидан жилмай топшириқларни бажариш устида бош қотиришди. Атрофда ҳақиқий позицион жангга ҳозирлик кўрилардди. «Душман» ҳар дақиқада ҳужумга ўтиши мумкин. Постлар кучайтирилди.

Бизнинг взвод навбатчиликка тайинланди. Кеч ҳам тушди. Соқчилар алмашиниб, энди бир оз ҳордиқ чиқариш имкони туғилгач, биз, тўрт-беш офицер ва солдатлар уйқуни қочириш, совуқдан исиниш учун катта гулхан ёқдик.

Ҳақиқий поход гулхани! Четдан кўрган одам бундай манзарани ҳарбий фильмлардан олинган кадрга қиёс этса керак. Навқирон йигитлар даврасида биринчи сўз нимадан бошланади? Албатта, севги-муҳаббат бобидан. Шундай бўлди ҳам. Кўнгил дафтари саҳифалари очилиб, ҳикоя-ҳикояга уланиб кетди.

Ўша ҳарбий дала машқида гулхан атрофида эшитганларимизни хаёл кўзгусидан ўтказар эканмиз, беихтиёр қўлимизга қалам ушладик.

1. МУНДИР ОСТИДАГИ ҚАЛБ

— Кўнгилдек нозик нарса бўлмаса керак, — деб сўз бошлади лейтенант Аҳмедов, — аммо уни ташқи қиёфага қараб билиб бўлмайди. Мен солдат хизматини Узоқ Шарқда бошлаганман. Ўша ерда бўлиб ўтган воқеа мисолида фикримни исботлайман. Взводимиз командири ўзбек йигити эди. Старший лейтенант Фозил Раҳимов озғин, чайир қомати ўзига ярашиб тушган офицер эди. Жуда жиддий эди. Уни ўта кетган ҳарбий, хизматдан ўзга ташвиши, дарди йўқ одам деб ҳисоблар эдик. Лекин бир куни офицеримизни ўзга ҳолда кўриб ажабландим. Рота командиримиз мени унинг уйига топшириқ билан жўнатди. Уни кабинетида ёзув столида алланималарнидир ёзаётган ҳолда кўрдим. Раҳимов қўлимдаги пакетни олиб очди, бир дақиқа қоғозни ўқиб, кейин ёнидаги диванга таклиф қилди. Ҳол-аҳвол сўради. Ота-онам ҳақида суриштирди.

— Хўш, юртдош, Тошкентда севган қизинг борми? Хат ёзиб турадими?

Мен бир қизни севишимни, аммо унга ҳанузгача биронта ҳам хат ёзмаганимни дангалига айтдим-қўйдим. Командир саволига рўйирост жавоб айтишга ҳаммамиз ўрганиб қолганимиз учунми ё дилкашлигим тутдими, ҳаммасини тўкиб солдим. У қиз мени кутмай барибир турмушга чиқиб кетажагини, шунинг учун беҳуда умидвор бўлишни истамаслигимни қўшиб қўйдим.

— Қизиқ, нега ундай ўйлайсиз? Агар севсангиз...

Раҳимов кутилмаган ҳаяжон ичра муҳаббатнинг сеҳрли кучи ҳақида жўшиб сўзлай бошлади.

Мен шу пайтда бирдан унинг сўзини бўлиб сўрадим.

— Ўзингиз ҳам севганмисиз?

Старший лейтенантнинг чеҳрасида кескин ўзгариш юз берди. Менга энди ўзимизнинг жиддий командиримиз юзланиб турарди. Зарҳал погонларидаги юлдузчалар у ва менинг ўртамдаги масофани эслатгандек чироқ шуъласида ярқираб кетди. Раҳимов чўнтагидан блокнотини чиқариб олдига қўйди, сўнг ручкани ўйнаб туриб деди:

— Бўлса, бордир. Майли, бу мавзуни тўхтатайлик. Айтганча, ўша қизингизнинг исм-фамилияси, ўқиш жойи...

Бир оз довдираб унга ҳаммасини айтдим. Шундан кейин командир менга хизматимга оид қатор йўлланма ва маслаҳатлар берди.

Кейинчалик, хизмат кунлари ўтган сайин у билан ўртамизда бир-биримизни боғловчи қандайдир восита пайдо бўлганини сездим. У кўпинча сўрарди:

— Дилдордан хат келдими?

Унга нима дейишни билмасдим. Чунки, сира хат ёзмасдим-да. Қандай жавоб келарди.

Взводимиз аъло кўрсаткичларга эришган куни, у мени олдига чақирди:

— Уйингизга қисқа муддатли отпуска берилиши тўғрисида рота командирига илтимоснома ёздим. Шу яқин ойда Тошкентни кўрасиз. Балки, Дилдорхонни ҳам.

Қувончим ичимга сиғмай кетди.

— Совет Иттифоқига хизмат қиламан!

— Дилдорхонга савлатли кўринишингиз учун унвонингизни оширамиз. Погонни ҳозироқ ўзгартиринг. Рухсат сизга, ўртоқ ефрейтор!

Эртасига Раҳимовни барчамиз капитан унвони билан табрикладик ва у билан хайрлашдик. Фозил акамиз қўшни рота командирлигига тайинланган эди. Раҳимов истиқболли офицер эди. Генерал бўладиган командирлардан эди, десам янглишмайман. Аммо бевақт ўлим уни орамиздан олиб кетди, Фозил ака янги вазифага тайинланган ойда ҳалок бўлди. Унинг ўлими тафсилоти шундай. Шаҳарга кетаверишдаги йўлда коптоқ ўйнаб ўртага тушиб қолган бола машина остида қолиши мумкин экан. Фазил ака бўлса, ўзини болага уриб четга отилган ва уни тез учиб келаётган юк автомашинаси хавфидан халос қилган. Аммо ўзи эса зарбага дуч келган. Госпиталда ҳушига келмай вафот этган. Ўша, бу шум хабар келган кун қисмимизда мотам вазияти эзиб ёғаётган ёмғирдан ҳам баттар эди. Мени чақириб қолишди. Командирнинг ўринбосари Иванов капитан Раҳимовнинг шахсий буюмлари орасидан топилган конвертни қўлимга тутқазди. Ундаги хат ўзбекча ёзилган бўлиб, майор мазмунини билмоқчи экан.

— Таржима қилиб берсангиз. Эртага эрталабгача тайёр бўлсин.

Конвертни бағримга босганча штабдан чиқдим.

Бу хат Фозил аканинг кўнгил дафтари экан.

2. КАПИТАН РАҲИМОВ МАКТУБИ

Кеча олдимга солдатларимиздан бири келиб қолди. Ҳаммаси шундан бошланди. У ўз муҳаббати ҳақида оғиз очди-ю, юрагим яраси янгиланди. Сизни эслаб, қўлимга қалам олдим. Сиз билан ўтган кунлар хотираси қайта жонланди. Балки, сизни энди бу хотиралар қизиқтирмас, аммо улар мен учун унутилмас. Ҳозир шу сатрларни ёзар эканман, ўша сиз билан тасодифий вазиятда танишган кунимни алланечук ҳаяжон ва қандайдир азобли ҳузур билан майда тафсилотларигача эслаяпман...

Баҳор фасли эди. Бутун дов-дарахтлар яшил либос кийган пайтла. Хизмат юзасидан йўлим бир кўчага тушди. Бу сиз, бўлажак севгилим яшайдиган кўча эканлигини қаёқдан билай? Диққатимни сув тўла челакни кўтариб кетаётган бир қиз тортди. Унинг узун, қора сочлари ҳуснига ҳусн қўшар, хипча беллари кўркига кўрк қўшарди. Мен шунда хаёлимдаги, ширин тушларимдаги қизни нақ кўргандек бўлиб, юрагим ўйнарди. Келасолиб челакни кўтаришга ёрдамлашмоқчи бўлиб қоқилиб кетдим. Қиз бўлса, чўчиб шаҳло кўзларини очиб-юмиб менга ғалати боқди. Шалаббо бўлган шимимга қараб хандон ташлаб кулди. Мен бўлсам ўйлаб-ўйлаб охир бир сўз айтолдим:

—Уйингизда дазмол борми?

Қиз қошларини чимириб, ноз ила бош ирғади.

— Бўлмаса, шимимни дазмоллаб берасиз.

Бу очиқ ҳужумдан қиз бир оз эсанкираб қолди.

— Вой, уятсиз. Уйга сизни нима деб олиб кираман?

— Бўлмаса, шу ёққа олиб чиқинг, — шўхлигим тутиб ҳужумни кучайтирдим, — шнурини ушлаб турасиз. Ҳароратингиздан бир бошли одам ёниб кетай деяпти-ку, наҳот битта дазмол қизимаса?

— Вой, гапингизни қаранг. Жуда қизиқчи экансиз. Мабодо артист-партистмасмисиз?

Ўшанда исмингизни ҳам айтмай, қочиб, юрагимга чўғ ташлаб кетдингиз. Кейин деярли ҳар куни кўчага сизни кўрарман дея қатнай бошладим. Заводдан ётоқхонага эмас, тўғри кўчангизга ўтардим. Буларнинг бари сизга аён, Раъно! Кейин сизни институтингизда ҳам жон ҳолингизга қўймай, охири кинога боришга кўндирдим. Бу менинг қиз билан биринчи бор одамлр олдида кўринишим эди. Болалар уйида тарбия топган бўлсам ҳам уятчан эдим: худди сиз билан менга барча тикилгандек хижолат тортдим. Ёдингиздами, қишда Қизил майдонда учрашганимиз. Совуқдан қалтираб, ўйнаб-ўйнаб тушаётган қор учқунларини ўйнар экансиз, ўзингизни менинг ҳимоямга олдингиз, кўзларимиз тўқнашганда дадиллигим тутиб яқинлашдим, қайноқ нафасингиздан кўкрагим ёнди... Кейинги учрашувларда энди бир-биримизга термулишдан нарига ўтолмадик, ҳаё чегарасини сақладик. Ҳарбий хизматга мени висолингиздан умидвор қилиб жўнатган кунингиздан бир неча ой ўтгач, ўзгага турмушга чиқдингиз. Йўқ, гина қилмайман. Сиз қўлингиздан келганча курашгансиз. Аммо ота-онангиз мендек «етимчани» ўзларига куёв қилишни ор билишибди. Хатингиздан ҳаммасини ўқидим. Жуда оғир бўлди, чидадим. Солдат ҳаммасига чидайди. Шу хатингиздан сўнг мени граждан ҳаёти билан боғловчи ип узилди. Офицерликка имтиҳон топшириб ўзимни ҳарбий ҳаётга бағишладим.

Танлаган касбимдан нолимайман. Ҳозир ҳам баъзан сиз мени гўё Тошкентда ҳамон кутаётганингиздек ўзимни бахтиёр сезаман.

Дугоналарингиздан хат олиб тураман. Улар яқинда сизни ўғил кўрганингиз ва унга менинг номимни қўйганингизни ёзишибди. Раҳмат, унутмабсиз. Лекин ўғлингиз муҳаббати тақдири меникига ўхшамасин...

Салом билан, сизга номери ўтмаган артист Фозил.

* * *

Хатни ўқиб тугатгач, чуқур ўйга толдим. Командиримизнинг қандай инсон эканлигини эндигина тўла тасаввур қилдим. Бу хат уни, талабчан, жиддий офицерни бутунлай ўзга нурда ёритарди.

Ўша куни менга хат келди. Уни Дилдор ёзибди. Фозил акага салом айтишни ҳам ёзибди. Қувонишни ҳам, йиғлашни ҳам билмасдим. Шаҳар чеккасидаги биродарлик қабристонига капитанимизни чиқарган кунимизда бир қарорга келдим. Мен ҳам Фозил акадек офицер бўламан.

Ҳарбийча маросим билан акамизни тупроққа узатдик. Шунда беихтиёр миямга бир фикр келди. Фозил ака йўлда болани ўлимдан сақлаганда кўз олдига Раъноның фарзанди келган бўлса-я? Бўлса бордир. Айтганча, Юрий исмли бу бола ўқийдиган мактаб коллективидан ҳам одамлар келган эди мозорга. Улар ўз мактабларини Фозил Раҳимов номига қўйишармиш деган гап бўлди. Марҳум номига самимий сўзлар айтилди.

Осуда уйқуга чўмган Фозил Раҳимов қабри олдида ҳайкалдек туриб, Дилдор хатининг ёзилишига сабабкор, кўнглим дардига малҳам қўйган инсон руҳига енгиллик тилардим. Ёмғир эса ҳамон шивалаб ёғарди.

Кейинчалик, Дилдордан ҳар гал хат келганида мен ўзим ва унинг номидан муҳаббатимизга абадий ҳамроҳ Фозил акамиз қабрига гулдасталар элтардим, муҳаббат Фозил ака қабрини гуллар билан безаб ётарди.

Ҳамдам СОДИҚОВ,
запасдаги офицер.
Сирожиддин АҲМЕДОВ,
оддий солдат.

СОЛДАТ МАКТУБЛАРИ

ЖАСОРАТ

Сержант Валерий Кудрик икки шериги билан хизматга чиққанда шаҳарга оқшом чўккан эди. Уларга белгиланган районда одамлар тинчлигини таъминлаш вазифаси юклатилган. Кўча-кўйда санқиб юрган баъзи безори, оромбузарлар улар кўзидан қочиб қутулолмайди.

Солдатлар маълум кўча ва кварталларни айлангач, яна изларига қайтишди. Энди кўчалар камқатнов, осойишта бўлиб қолган. Шу пайт мактаб биноси ёнида усти-устига ўқ отилди. Солдатлар олдинга чопишди. Валерийнинг кўзи кўчанинг нариги юзида қўлида пичоқ ушлаб чопиб бораётган йигитга тушди. Ундан анча нарида эса милиция ходими югуриб келарди.

Валерий вазиятни дарров англади. Жиноятчини тутиш керак. У шерикларини шу ерда қолдириб дарҳол кўчанинг у юзига ўтди. Кутилмаганда жиноятчига ташланди. Кураш бир зум давом этди. Сержант эпчиллик билан жиноятчини ерга ағдариб қуролсизлантирди.

Валерий шу куни милиция ходимларига қотилни тутишда катта ёрдам берган эди. Ўз вазифасини аъло бажарган жасур солдат «Милиция аълочиси» нишони билан мукофотланди.

Бугун Валерийнинг кайфи чоғ. У уйидан, қадрдон она шаҳри Киевдан хат олган. «Севикли ўғлим, — деб ёзибди онаси, — сен хизмат қилаётган бўлинма командирининг бизнинг номимизга ёзган раҳматномасини олдик. Хатда аъло хизмат қилаётганингни ўқиб беҳад хурсанд бўлдик. Отангнинг севинганини айтмайсанми. Бизнинг Валерий ажойиб солдат бўлибди-ку, дея боши осмонга етди. Раҳмат ўғлим. Ватанингга, халқингга доим шундай хизмат қил».

Валерийнинг юзига майин табассум югурди. Шу маҳал ўзини бир зум, меҳрибон ойиси, жонажон отаси ёнида ўтиргандек сезди. Ҳозир отаси Николай Петрович нима қилаётган экан. Ҳойнаҳой эртанги дарсга тайёргарлик кўраётгандир. Салкам қирқ йилдан бери ўқитувчилик қилади, ўқийди, ўқитади. Ойиси Тамара Яковлевна ҳам педагог.

Заводдаги ҳамкасб дўстлари ҳам унга тез-тез хат ёзишиб туришади. Заводда қилинаётган ишлар, муваффақиятлари ҳақида ёзишади. Валерий у ерда бир неча йил электрослесарь бўлиб ишлади. Яхши мутахассис, серғайрат ташкилотчи йигитнинг расми «Ҳурмат тахтаси»дан тушмайди. Армия сафига ҳам заводдан чақирилди.

Мана энди ички қўшинлар бўлинмасида аъло хизмат қилмоқда. Бир неча бор унга командирнинг раҳматномаси аълон қилинди. Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланди. Совет Армияси аълочиси нишонини олишга сазовор бўлди. У ҳадемай она шаҳрига, меҳрибонлари ёнига қайтади.

Ҳозир у эгаллаган ҳарбий билимини, тажрибасини ёшларни Ватанимизнинг ҳақиқий посбонлари қилиб тарбиялашга сарфламоқда.

Н. ТЎРАЕВ.

Суратда: сержант В. Кудрик. Автор фотоси.

ОТА ЎҒЛИ

Ангренда Абдуҳаким акани танимайдиган киши кам топилса керак. Унинг номини кексаю ёш ҳурмат билан тилга олади.

...Урушнинг оловли йиллари. Абдуҳаким ака тенгқурлари қатори она-Ватан мудофаасига отланди. Қўлига қурол олиб, фашист босқинчилар устидан ғалаба қозонилгунча жанг қилди. У Украина, Карпат тоғлари, Австрия ва Венгрия тупроқларини босиб ўтди. Ниҳоят, Берлинда ғалабани нишонлаб, кўксини бирнеча орден ва медалларга безаб қайтди.

Йиллар ўтди. Абдуҳаким Жўраев аввал заводда ишчи бўлиб ишлади, сўнг қишлоқ Советига раислик қилди. Ҳозирги кунларда эса у Оҳангарондаги жунтери тайёрлов базасида меҳнат қилмоқда. Яқинда урушдан кейинги йиллардаги муносиб хизматлари эвазига «Шавкатли меҳнати учун» медали билан тақдирланди. А. Жўраев ўн беш фарзанднинг отаси ҳамдир.

Бўлинмамизда хизмат қилаётган ефрейтор Абдукарим Жўраев ана шу фарзандларнинг бири. Ота ўғли сиёсий ва жанговар тайёргарликда, жамоат ишларида ветеран фарзанди эканини намойиш қилмоқда. Абдукаримнинг ҳам хизмат фаолиятида эришган бирнеча ташаккурномалари ва аълочилик нишонлари бор.

З. ИСМАТУЛЛАЕВ,
Н-қисм.

РАҲМАТ ТУРКИСТОНЧИЛАР

Қорақумдаги йирик газ конларидан бирида ёнғин чиқди. Газчиларнинг илтимосига биноан жангчилар ёрдамга етиб келишди. Ёнғиннинг йўлини тўсиш учун капитан П. Гилевнинг командаси билан лейтенант Ю. Кузнецов, сержант С. Исоқов яккама-якка кураш бошладилар. Улар танк тўпларидан мўлжални аниқ олиб металл конструкцияларни бузиб ташладилар. Кейин офат билан сержант А. Канишаускас бошчилигидаги команда яккама-якка олишди.

Ўт билан кураш бир неча соат давом этди. Бу жанг одамларнинг ғалабаси билан тугади. Қизил Байроқли Туркистон Ҳарбий округи жангчилари ёрлиқлар ва номи ёзилган қимматбаҳо буюмлар билан мукофотланди.

УРУШ ВЕТЕРАНЛАРИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

БЎЛИНМА КОМАНДИРИ, МАКТАБ ДИРЕКТОРИ

Полк командири полковник А. Громов сержантлар составини сафга турғизиб, бўлажак жанг ҳақида батафсил гапириб бўлгач, сўради:

— Топшириқ тушунарлими?

— Худди шундай!— жавоб беришди командирлар.

Орадан сал фурсат ўтгач, Ҳамдам ўз бўлинмаси жангчиларига полк командири ҳузуридаги йиғилиш тўғрисида ахборот берди. Бўлиб ўтган қонли олишувларни бошидан кечирган бўлинма йигитлари унинг сўзларини тинглашар экан, қуролларини янада маҳкамроқ тутиб, душманга бўлган нафратларини билдиришди. Улар операцияни ғалаба билан туталлаш учун қасамёд қилишди.

—Бўлинма! Деразa ва эшиклар мўлжалга олинсин!— Командирнинг буйруғи сўзсиз адо этилди. Кўп қаватли бино деразаларидан ёғилаётган душман снарядлари пиёда жангчиларимизнинг олға силжиши учун тўсқинлик қилар эди. Ҳарбий тажрибага эга бўлган Ҳамдам бироз кутди. Душманнинг мудофаа нуқталарини аниқлашни лозим топди. У ўрнини алмаштириб душманга яқинроқ борди ва белидаги гранаталардан 2 тасини кенг саҳнга улоқтирди. Улоқтирди-ю, ўз бўлинмаси томон шошилди. Шу вақт душман бор кучини граната портлаган тарафга қаратди.

— Ўт очилсин!— бўлинмаға буйруқ берди командир. Қонли отишмалар бошланиб кетди. Орадан бир соатлар вақт ўтди. «Ура» садолари душманни саросимага соларди.

Мана яна беш-олти қадам қўйилса, бас, душман қаршисига етилади. Ҳамдам рўпарасидаги деразадан пастга сакрамоқчи бўлган фашист офицерини кўрдию, деразага чиқиб, хона ичига шердек ташланди. Аммо Ҳамдам кеч қолган эди.

— Ўлиш олдидан «қаҳрамонлик» кўрсатибсанда, жаноби унтер лейтенант,— заҳархандалик билан кулди командир ўзини-ўзи отиб ташлаган офицернинг қонга беланган қўлидан «маузер»ини олар экан.

Қўққисдан пайдо бўлган бешта ПТО (танкка қарши отиладиган қурол) Ҳамдам командирлик қилаётган бўлинма жангчиларини эсанкиратиб қўйди. «Ақл билан иш қилиш керак», —хаёлидан ўтказди Ҳамдам. Зум ўтмай командирнинг буйруғи билан пулеметлар ПТОларни нишонга олди. Кўз очиб юмгунча уларнинг тутуни бурқсиб ҳавога кўтарилди. Душман солдатлари жойлашиб олган 8 та бино ер билан яксон қилинди.

Руминиянинг Ясси шаҳри 13 кунлик қонли жанглардан сўнг душман асоратидан озод қилинди. Бу жангда ўзбек бўлинмаси жангчилари Умиров командирлигида катта синовдан ўтдилар. Ҳамдам Умиров эса «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Венгрия, Чехословакия, Австрияни Гитлер корчалонларидан озод қилишда қатнашган сержант Умировнинг кўксини яна бошқа қатор медаллар безади. 1944 йилдан буён КПСС аъзоси Умиров барча совет жангчилари қатори ўз қишлоғига ғалаба билан қайтди.

Қон кечиб бахт излаган сержант эгнида шинели билан мактабга борди. 1946 йилдан яна ўқитувчилик қила бошлади. Мана ўн тўрт йилдирки, у Бекобод районидаги йирик билим даргоҳи — Дзержинский номли 1-ўрта мактабда директор.

Партия ва ҳукуматимиз Ҳ. Умировнинг маориф соҳасидаги хизматларини ҳам юксак тақдирлади. Унинг кўксидаги жанговар орден ва медаллари ёнига «Халқ маорифи аълочиси» нишони ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени қўшилди.

Б. АБДУВАЛИЕВ.

*

РАКЕТАЧИЛАР МАШҚДА

Суратда: (чапдан ўнгга) ёш рекатачи жангчилар Н. Сосюк, А. Климов ва А. Макрушин.

ТАСС фотохроникаси.

*

ЁДГОРЛИК

Уйимда ёдгорлик —
Бобом пичоғи,
Уни ўйлаб ўйчан бораман.
Қишлоғимга инган ойдин кечанинг
Нурларини қучиб бораман.
Худди шу сўқмоқда бобом бир маҳал,
Қўлда пичоқ,
пойлаб ўтган жим.
Ўша қора тунда шу қурол билан
Нор қўрбоши бўлган саранжом...
Ҳа, шундай ўтган у қопқора тунлар!
Тунлар қора,
Қора тун,
Қора...
Гитлер қонсираб,
сўнг қон қусган кунлар
Автомат ёнида бобомга яраб
Берлингача бориб қайтган шу пичоқ,
Нодир ёдгор;
Шу қодир қурол!
Уйимда ёдгорлик —
Бобом пичоғи,
Сўқмоқ йўлдан ўйчан бораман.
Қишлоғимга инган ойдин кечанинг
Нурларини қучиб бораман,
Сочларим юлқилар шодлик шамоли,
Дайдиб ортга қайтишдан тониб,
Тунни қойиганча оқарта бошлар,
Коммунанинг яна бир тонгин.
«Боғ кўчадан ўтаман, бўстонимга...»
Атроф тинглар қизлардан қўшиқ.
Етиб қишлоғимнинг кўркам боғига
Кетаман дўстларга қўшилиб,
Қўшиқлар эъзозлар меҳнат шонини,
Ҳосилдор боғимни кезаман.
Уйимда ёдгорлик,
Бобом пичоғи,
Ишкомлардан узум узаман!

ОТАЕР

Спорт

ОЛИЙ ЛИГАДА ҚОЛДИЛАР

Аёллар ўртасида волейболдан Совет Иттифоқи чемпионати мусобақалари ниҳоясига етди. Мамлакат чемпиони номини Москванинг «Динамо» командаси қўлга киритди. Иккинчи ўринни ЦСКА волейболчи қизлари, учинчи ўринни эса кучлилар даврасида биринчи марта қатнашган Ворошиловграднинг «Искра» спортчилари эгалладилар. Тошкентнинг ёш «Автомобилчи» коллективи мусобақаларни муваффақиятли ўтказди. Икки марта олимпиада чемпиони Вера Дуюнова бошлиқ қизларимиз охирги учрашувни ҳам ғалаба билан тугатдилар. Улар Ленинграднинг «Буревестник» спортчиларини 3:2 ҳисобда ютишди. Шундай қилиб, тошкентлик волейболчилар 22 ўйиндан 11 очко тўплаб, Ленинграднинг «Спартак» командаси билан 7—8-ўринларни олдилар.

ЭРКИН КАРИМОВНИНГ РЕКОРДИ

Самарқанд шаҳрида оғир атлетикадан Ўзбекистон чемпионати давом этмоқда. Ўта енгил вазнда республика чемпиони номини тошкентлик штангачи Трофим Ким эгаллади. У икки машқ натижасига кўра 192,5 килограмм тошни кўтарди. Армиячи Борис Пакнинг натижаси ҳам шунча бўлди. Бироқ шахсий вазни енгил бўлган Ким фахрли номни қўлга киритди. Энг енгил вазнлилар бахси фарғоналик Владимир Лигайнинг ғалабаси билан тугади (227,5 килограмм).

Халқаро классли СССР спорт мастери Эркин Каримов мухлислари олдида ўзини оқлади. У яқинда «Дўстлик» мукофоти учун бўлган халқаро учрашувларда муваффақиятсизликка учраган эди. Эркин бу ерда 116,5 килограммлик штангани кўтариб, Ўзбекистоннинг янги рекордини қўйди. Унинг икки машқ натижаси 265 килограммга тенг.

ЯЙЛОВДА КОНЦЕРТ

✦ ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ район маданият уйи бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари аҳоли ўртасида ранг-баранг концерт программалари билан чиқмоқдалар. Ёш санъаткорлар район хўжаликларида, чўпонлар ҳузурида тез-тез бўлиб туришади. Суратда: ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари Паркент чорвадорларига маданий хизмат кўрсатишяпти.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси, ЎзТАГ.

Жаҳон янгиликлари

ИККИ МАМЛАКАТ ОЛИМЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

ТОКИО, 29 март. (ТАСС). Бугун Япония пойтахтида Япония ва Совет Иттифоқи олимларининг учрашуви очилди. Делегациялар ўз мамлакатларида илмий тадқиқотларни ташкил этиш тўғрисида бир-бирларига ахборот берадилар, халқаро илмий ҳамкорлик тажрибаси билан ўртоқлашадилар ва икки мамлакат олимлари ўртасидаги алоқаларни янада кенгайтириш йўлларини белгилаб оладилар.

ПРЕЗИДЕНТНИНГ ДЕКРЕТИ

ҚОҲИРА, 29 март. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг президенти Анвар Садат республика декретини чиқарди. Ана шу декретга мувофиқ у ўзини ҳарбий генерал-губернатор деб эълон қилди.

Миср бош министрининг ўринбосари, ички ишлар министри М. Салим ҳарбий генерал-губернаторнинг ўринбосари қилиб тайинланди.

Президент декрети фавқулодда ҳолат тўғрисидаги 1967 йилги қонун асосида қабул қилинди. МЕН агентлиги ана шуни хабар қилди.

ПАРИЖДА МАЖЛИС

ПАРИЖ, 29 март. (ТАСС). Чоршанба куни Парижнинг Клебер кўчасидаги халқаро конференциялар уйида Вьетнам Демократик Республикаси билан АҚШ қўшма иқтисодий комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Вьетнамга бағишланган Париж битими доирасида ташкил этилган комиссиясининг мажлиси экспертлар даражасида ўтказилди.

АСИРЛАРНИ ТОПШИРИШ ТУГАЛЛАНДИ

ХАНОЙ, 29 март. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати уруш даврида асир қилиб олинган ва ВДРда қамоқда бўлган АҚШнинг барча ҳарбий ва граждан ходимларини Америка маъмурларига топширишни бугун батамом тугаллади. Ханойдаги Зялам аэропортида асирларни топшириш маросимида Америка маъмурлари 67 кишидан иборат ўз ҳарбий хизматчиларининг сўнгги гуруҳини қабул қилиб олдилар. Бу асирлар АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг икки самолётига чиқарилди.

Асирларни топшириш маросимида Вьетнам ва чет эллик журналистлардан кўп киши иштирок этди.

САЙГОНДАГИ АҚШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 29 март. (ТАСС). Американинг Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий қўмондонлиги эълон қилган ахборотга кўра, Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисидаги битимга мувофиқ, Қўшма Штатларнинг қуролли кучларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиш бугун тугалланди. Ҳозирги вақтда Жанубий Вьетнамда тўрт томонлама қўшма ҳарбий комиссиядаги АҚШ делегацияси ихтиёрига топширилган 825 кишилик Америка ҳарбий ходимлари, шунингдек Американинг Сайгондаги элчихонасини муҳофаза қилиш учун денгиз пиёда қўшинларининг 159 аскари ва Америка элчихонасининг ҳарбий атташеси ҳузурида 50 офицер қолдирилаётганлиги эълон қилинди.

Матбуот хабарларига қараганда, 1961 йил бошларидан Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисидаги Париж битими имзоланган пайтгача Қўшма Штатлар томонидан Жанубий Вьетнамдаги уруш ҳаракатлари давомида салкам 360.000 киши ўлган ва жароҳатланган. Пентагоннинг расмий маълумотларида айтилишича, Қўшма Штатлар Вьетнамдаги агрессияга 137 миллиард доллар сарф қилган.

Экстремистларнинг жафокаш Ольстер аҳолисига қарши террори тобора авжига чиқмоқда. Ҳар куни уларнинг тинч аҳолига қарши ўтказаётган ваҳшийликлари ҳақида хабарлар келиб турибди. Суратда: Белфастдаги католиклар яшайдиган Фоллес-роуд районида вайрон этилган уйлар.

МТИ—ТАСС фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

✦ КРАСНОДАР УЛКАСИ. Тбилиси районидаги «Кавказ» колхозида кундуздек ёритилган озуқа цехи жойлашган. Бу ерда саноат асосида хлорелла етиштирилади. Хлорелла фойдали озуқа моддаларига жуда бойдир. Суратда: озуқа цехининг умумий кўриниши.

Е. ШУЛЕПОВ фотоси.

✦ КРАСНОЯРСК. Ипакчилик комбинатининг тўқувчиси З. Ф. Сафонова 75 тўқув станогини бошқармоқда. Бу ташаббускорнинг издошлари комбинатда ҳозир ўнлаб саналади. Илғор тўқувчилар йиллик планни 17—19 декабргача бажаришга аҳд қилишган. Суратда: илғор тўқувчилардан В. Н. Фроленко иш устида.

Ю. БАРМИН фотоси.

✦ НОРИН. «Нарингидроэнергострой» бу йил Қурибсой ГЭСидан қувват ола бошлайди. Янги станциянинг қуввати 800 минг киловаттдир. Ҳозир Қурибсойда нурхона қуриладиган ерни ўрганиш ишлари олиб борилмоқда. Суратда: гидрологлар текшириш ўтказишмоқда.

В. МОРЕВ фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ХОВОНЧА

ИНТЕРМЕДИЯ

(Иғвогар ўз хонасида ёзган хатини буклаб, конвертга солиб устига адрес ёзмоқда).

ИҒВОГАР (ўзича) — Эҳ, менинг қўлгинам. Яша! Мен иғвохон тўқишдан чарчамасам, сен хат битишдан чарчамайсан.

(Хатни чўнтагига солиб эшикдан чиқатуриб эшик тагида ётган газета ва журнални олади. Газетани кузатиб...)

Ие, (кулади) ўлибдику! Бу бошқа гап, оббо азаматей, хўш, уни ўзи ким экан? Э, менга барибир эмасми, ўлибди бўпти-да! (Яна газетани кузатади). (Ранги ўзгаради) Москвич ютди. 30 тийинлик лотереяга-я! Вой, номардей, келиб-келиб магазинчи ютар эканми? Ютиб бўпсан, мана фамилиянг ҳам бор экан. Дўкон номерингни билиб олсам бўлгани, кейин машинани тушингда минасан!!!

(Шу пайт эшик тақиллайди).

— Эшик очиқ, марҳамат!

КИШИ — Ассалому алайкум!

ИҒВОГАР — Ваалайкум ассалом! Хўш, келсинлар, келсинлар.

КИШИ — Айбга буюрмайсиз...

ИҒВОГАР — Бемалол, бемалол гапираверинг.

КИШИ — Маҳаллангизда Ражаббек деган одам турар эканлар.

ИҒВОГАР — Турадилар, икки қизи, бир ўғли бор. Хотини овощ дўконида ишлайди. Ўзи тандирчи. Ҳали ҳам баъзан уйида тандир қилиб сотади.

КИШИ — Катта қизи докторхонада ишлар экан, Ҳафизахон.

ИҒВОГАР — Ишлайди, ишлайди, Ҳафиза, хўш!

КИШИ — Шуни келин қилсак деган умидимиз бор эди. Отасининг хулқи қанақа? Онасининг хулқи қанақа? Қизининг юриш-туриши, хулқи-атвори қанақа эканлигини қўни-қўшнилардан суриштириб билайин деб маҳаллангизга келган эдим.

ИҒВОГАР — Хўш, Ҳафизахонни келин қилмоқчимисиз? Ўзи ёмон эмас, жуда мулойим, хушфеъл, доим кулиб туради, чиройли. Аммо лекин бировга айтмасангиз...

КИШИ — Айтаверинг, биродар, шу ердаги шу ерда қолади.

ИҒВОГАР — Айтсам яна бўлмаса, айтмасам, атайлаб келибсиз, яна бўлмаса...

КИШИ — Бор гапни айтаверинг, биродар, ахир бу умр савдоси. Ахир биз уни келин қилмоқчимиз.

ИҒВОГАР — Шунақами, яхши, жуда яхши, яхши-ю, лекин...

КИШИ — Биродар, битта-ю битта ўғлим... нима гап бўлса тўғрисини айтаверинг. Ҳам қизим, ҳам келиним бўлади, деган умиддаман.

ИҒВОГАР — (шивирлаб) — Энди... Мен сизга гапнинг очиғини айтсам, сиз келин қилмоқчи бўлган қизнинг онасининг характери унча эмас, гоҳо-гоҳо эрини тутиб олиб урадиган одати бор, лекин у ҳамма вақт эмас, ким билади дейсиз, хотинларнинг гапига қараганда сал эси камроқ дейишади.

КИШИ — Эси камроқ дейсизми?

ИҒВОГАР — Ҳа. Қиз ҳам онасига тортганми нима бало. Гоҳ қарасангиз хушмуомила, гоҳ қарасангиз тошни ёргудай бўлиб зумзайиб юради. Онасининг феъли қизига ўтганроқ шекилли.

КИШИ — Қизига ҳам ўтган?!

ИҒВОГАР — Ҳа. тунов куни баг-буғ бўлиб қолди. Нима гап экан, деб болохонага чиқиб қарасам, сиз келин қилмоқчи бўлган қиз, дадасини бўғиб олиб...

КИШИ — Бўлди, бўлди...

ИҒВОГАР — Яна куни кеча денг...

КИШИ — Етарлик, раҳмат, бизга тўғри келмас экан.

ИҒВОГАР — Бу гап мендан чиққани...

КИШИ — Йўқ, йўқ... хотиржам бўлинг... хайр...

ИҒВОГАР — Менга қаранг, балки кейинчалик тузалиб кетар, ўзи курмагур жуда келишган қиз. Соддалигим қурсин бор гапни айтиб сизни...

КИШИ — Минг раҳмат сизга. Яхшиям сизга йўлиқдим. Хайр, омон бўлинг.

ИҒВОГАР — Хайр... хи-хи-хи...

(Киши кетади).

ИҒВОГАР — Мана буни гап деса бўлади. Шу маҳаллага кўчиб келганимга уч йил бўлди. Ҳали бирор хонадонда сурнай товуши эшитилмайди.

(Хотини киради).

— Келдингми, хотин!

ХОТИН — Ҳалиги уйимиздан чиққан киши ким экан? Нимага келибдилар?

ИҒВОГАР — Кимлигини ким билади, дейсан? Қўшнимиз Ҳафизани келин қилмоқчи экан. Отини атамайдиган қилиб юбордим.

ХОТИН — Вой ўлай, ёмонладингмизми?

ИҒВОГАР — Ҳа... мен яхши дермидим.

ХОТИН — Чакки қилибсиз, эр. Ахир сиз шамоллаб қолганингизда кечалари чиқиб укол қилган эди-ку.

ИҒВОГАР — Укол қилган бўлса, ўзининг иши. Ҳар кимнинг ўз вазифаси бор.

ХОТИН — Вазифангиз қурсин. Шундоқ покиза қизнинг бахтига тўғоноқ бўлишда сизга нима наф. Маҳаллада бош кўтариб юролмасам...

ИҒВОГАР — Бор-бор, кўлимни қичитма.

(Хотини кўзидан ёш чиқади ва зарда билан ичкари уйга кириб кетади).

Кейинги пайтда хотинимнинг ҳам тили қичиб қолди, хм... унинг устидан ҳам ёзамизми қўлгинам! Нега безовтасан...

(Шу пайт девордаги соат занг чалади. У деворга қараб бақрайиб қолади. У ер бу ерда ёзув ўқийди).

ИҒВОГАР — Буни деворга ким ёзибди? «Ўзи иғвогар», «туҳматчи» «ичи қора», «ўйлаган ўйи фақат ёмонлик» (чақиради) — Хотин! ҳо хотин!

ХОТИН (овоз) — Лаббай!

ИҒВОГАР — Деворга мана бу бемаъни гапларни ким ёзди!

ХОТИН — Қайдам.. кечаси ўзингиз деворга ёпишиб бир нима ёзаётган эдингиз?

ИҒВОГАР — Ўзим? Ие... Ўзимнинг хатим-ку! (қўлига қараб). Нега титраб турибсан десам... Мен ухлаган пайтда ишни ўхшатиб қўйган экансан-да! Сезмади девдингми? Хотин, дадамдан қолган чўян ховончани олиб чиқ! Янчиб ташлайман!

(Қўли титраб туради).

Титрама... титрама...

Ж. АСОМИДДИНОВ.

ОТА ҚУВОНЧИ

Турсунбой ота Ўзбекистон пул-буюм лотереясининг биринчи чиқарилиш билетларидан бир нечтасини яхши ниятда олиб қўйган эди. Билет тиражи ўйналгандан сўнг отахон киоскадан газета сотиб олиб, ўша ернинг ўзида билетларини текширар экан, бехосдан юзида қувонч аломатлари пайдо бўлди. Пойтахтимизнинг Ҳамза кўчасида истиқомат қилаётган пенсионер Турсунбой ота Бобоевнинг 00997 номерли 109-серияли лотерея билетининг қаршисида «Москвич-412» енгил автомашинаси ютуғи турарди.

С. МУҲИДДИНОВА.

САЙРОҚИ ҚУШЛАР КОЛЛЕКЦИЯСИ

БИРОН нарсани йиғиш иштиёқи баъзан ғалати-ғалати формаларга ўтади. Тирасполдаги завод ишчиси М. В. Черченко қуш ишқибози. Унинг уйидаги қафас майдонларда 500 дан ортиқ қуш яшайди. У ўзининг бутун бўш вақтини мана шу сайроқи қушлар билан ўтказади.

М. В. Черченко неча ўнлаб хил тўти, канарейка, савалар йиққан. Унинг уйи табиат ишқибозлари учун ҳамиша очиқ. У заводда ҳам қушлар бурчаги ташкил қилган.

Г. ИЗВЕКОВ,

Тираспол, Молдавия ССР.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

9.55 — Кўрсатувлар программаси, 10.00 — Янгиликлар.

Ўзбек тилида: 10.10 — «Экран хандаси», 10.50 — «Одам миянинг сир-асрорларини ўрганмоқда». Илмий-оммабоп фильм.

11.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.20 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 17.25 — «До-ре-ми-фа-соль». Болалар учун музикали программа, 17.55 — Рангли телевидение. «Қизларни ўғирлаш» (бадиий фильм). 19.20 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида), 19.35 — Эстрада шинавандалари, сизлар учун «Арно Бабаджанян қўшиқлари», 20.20 — «Оламда нима гап», 20.45 — «Ахборот» информацион программаси, 21.00 — Қўшиқ ёзувчи шоирлар. Ҳабибий.

22.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 10.00 — Олий математикадан 49—50 лекциялар, 11.00 — Инглиз тилидан 25-машғулот, 11.30 — Ота-оналар учун консультация.

Рус тилида: 12.00 — «Ёз ёмғири» (телевизион новелла), 12.30 — Ота-оналар учун консультация.

17.20 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.00 — Геологлар куни олдидан. Концерт, 22.30 — «Енгил ҳаёт» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 31/III да Ўзбекча концерт, (кундузи), Севги тумори (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/III да Йўқолган узук (кундузи), Инқилоб тонги (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/III да Ужарлар (кундузи), Менинг жаннатим (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Совет циркининг ҳайвон ўргатувчиси, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати Б. Денисов Африка шерлари билан.

КИНО

Шайтон малайлари иблис тегирмонида; Айиқ — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.30, 8.45 минутда).

Адрес: Ер планетаси — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 8.45 минутда); «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 12, 2, 3, 5, кеч соат 6, 8, 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7, 9.30 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2 ва кеч соат 6 да), «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 3 ва кеч соат 6 да). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 9 да).

Эски шаҳар можаролари; Мультфильмлар тўплами — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30 ва кеч соат 8.30 минутда). «ДРУЖБА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да).

Йўлбарс изидан (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, кеч соат 7, 8.40 минутда. Сангам (кундуз соат 3, ўзбек тилида) — «КЎКЧА».

Прерия; Онтарио бўйидаги саргузаштлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 8.45 минутда).

Эрамиздан миллион йил илгари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз соат 12 да).

Гул ва тош — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 9.40, кундуз соат 12.20, 3, 5.40 ва кеч соат 8.20 минутда).

Музика садолари — «МОСКВА» (кундуз соат 12 ва кеч соат 8.30 минутда).

Рустам ва Суҳроб — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, 4 да).

Мовий муз — «ВОСТОК» (кундуз соат 5 ва кеч соат 9.30 минутда).

Ўзбек Совет энциклопедияси Бош редакцияси коллективи Илмий назорат редакциясининг мудири Т. Умаровга онаси

Рухсора УСМОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИ

Тошкент шаҳридаги корхона, муассаса, ташкилот ва умумий таълим мактабларидан ГТО комплексига нормативлар топшириш учун коллектив ва индивидуал заявкалар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ГТО НОРМАТИВЛАРИНИ ТОПШИРУВЧИЛАР СПОРТ ИНВЕНТАРИ ВА МЕТОДИК ҚЎЛЛАНМАЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР (БЕПУЛ).

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Социализм кўчаси, 21-уй, ўқув-спорт бўлими, ҳар куни эрталаб соат 10 дан кеч соат 7 гача қабул қилинади, телефон 391642.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р — 02317. ИНДЕКС 64697. № В—1703.